

25 PREGUNTES

als autors de

“HO TORNAREM A FER (I COM HO FAREM)”

“En aquest llibre expliquem obertament la nostra proposta, elaborada a partir dels aprenentatges del 2017, i la posem a disposició del conjunt del moviment independentista perquè la pugui discutir, esmenar i millorar, si convé.”

Recollint el guant que la introducció del llibre ofereix al conjunt del moviment independentista, plantegem, a continuació, 25 preguntes als líders d'ERC que ens susciten determinats passatges de l'assaig, i agraint, ja de bestreta, una resposta que esperem que sigui el més aviat possible.

Pàgina 29- “L’1 d’Octubre va ser una gran victòria, [...] i el 3 d’octubre va ser una rèplica tant o més massiva. Però, a partir d’aquell moment, ja només vam retrocedir. Tots els factors que ens havien fet arribar amb èxit al referèndum es van fondre com un glaçó durant les setmanes immediatament posteriors.”

Per quina raó es van fondre com un glaçó? Quina o quines van ser-ne les causes? Qui en són els responsables?

Pàgina 30- “Vam descobrir les nostres limitacions, les nostres febleses i, sobretot, el formidable poder de l’aliança conservadora que teníem en contra. Analitzem un per un cada factor que va jugar en contra nostra, perquè en podem treure conclusions molt útils:

- 1. El llindar de participació.**
- 2. La mobilització de la Catalunya del ‘no’.**
- 3. Un país a dues velocitats.**
- 4. L’ofensiva de l’Estat per terra, mar i aire.**
- 5. Els sindicats principals, en contra.**
- 6. Un univers mediàtic molt bèl·ligerant.**
- 7. L’absència dels grans ajuntaments.**
- 8. L’absència de reconeixement internacional.**

Tots aquests factors ja se sabien abans del 27 d’octubre. Per quina raó van defensar la DUI tot i tenir tots aquests factors en contra? Quan una part del govern va al·legar aquests factors per defensar la convocatòria d’eleccions, els líders d’ERC van defensar de manera inamovible la DUI, menystenint en aquell moment la importància de tots aquests factors adversos.

Per què entre el 3 i el 27 d’octubre aquests factors no es van voler tenir en compte tot i que ja eren coneguts i ja havien estat assenyalats en l’estat major del procés -i ara es posen sobre la taula com els reptes que hem de resoldre abans de tornar-nos a confrontar amb l’Estat? Si no podem confrontar-nos amb l’estat sense haver resolt abans aquests reptes, segons diuen els autors, quin sentit tenia fer la DUI -com van defensar ells mateixos- sabent que aleshores no estaven resolts?

Pàgina 31 - “L’1 d’Octubre va votar el 43% del cens [...] les càrregues van aconseguir un dels seus objectius: reduir la participació per laminar la legitimitat del resultat”.

El percentatge de població del cens que va donar suport a la independència l’1-0 (38,7% del cens) és superior al percentatge de població d’altres plebiscits, com són l’Estatut d’Autonomia de 2006 (35,8%), l’entrada a l’OTAN (31%) o el Brexit (37,4%). Analitzar la legitimitat en base al volum del cens que dóna suport al Sí i no només en base a la participació, ofereix una foto més nítida del suport popular de qualsevol proposta. El referèndum de l’1-0 va superar el suport obtingut en aquests altres plebiscits i molts d’altres. Si ningú no ha negat la legitimitat d’aquells referèndums, amb un suport de l’electoral inferior, no té sentit negar la legitimitat de l’1-0. No és la participació sinó el suport total sobre el cens allò que de veritat determina la legitimitat d’un resultat.

Pàgina 31: “Amb una participació per sota el 50%, era molt difícil obtenir el consentiment del perdedor”.

La minoria contraria a la independència té l’statu quo a favor. En conseqüència, aquells que avui són ja els perdedors d’un referèndum d’independència no tenen cap incentiu per oferir el seu consentiment. Per això el perdedor no surt mai dels arguments legalistes i no vol entrar a discutir el Principi Democràtic.

De fet, l’argument que sense el 50% no es pot obtenir el consentiment del perdedor, és un argument circular. No obtenim el 50% perquè no tenim aquest consentiment. Si sense el 50% no podem obtenir el consentiment del perdedor, sense el consentiment del perdedor no podem superar el 50% de participació.

Si la condició per a acceptar un referèndum d’independència és el consentiment del perdedor, mai no hi haurà el referèndum perquè aquest consentiment és ara mateix allò que no podem tenir. Precisament, el problema que té avui Catalunya és com fer la independència sense aquest consentiment. Renunciar a fer

la independència sense el consentiment del perdedor pot significar renunciar-hi per sempre, tot i tenir una majoria favorable.

Pàgina 31: “Amb una participació inferior al 50% [...] els nostres equips diplomàtics es van trobar amb una paret impossible de saltar: les cancelleries condemnaven rotundament l’actuació policial, però no reconeixien cap mandat popular legítim”.

Ens estan dient amb aquesta frase que si haguéssim tingut un referèndum no acordat però amb una participació inferior al 50%, les cancelleries estrangeres haguessin reconegut la legitimitat del referèndum i del seu resultat?

El dia a dia de la *realpolitik* i la història demostren que la comunitat internacional només es mou a través de fets consumats. La comunitat internacional no és la que concedeix o regala independències, sinó senzillament la que valida que te l’has guanyat. Reduint la confrontació enlloc d’augmentar-la, ens apropem a un escenari de reconeixement internacional o més aviat ens n’allunyem?

Pàgina 32 “Tenint en compte que el nostre adversari és un membre homologat del club dels estats, si volem que la comunitat internacional es plantejgi seriosament el cas català hem d’obtenir majories clares en eleccions convencionals, on participen tant els del ‘sí’ com els del ‘no’. Sense això, els estats ni tan sols obriran la carpeta catalana”.

Pàgina 54: “La UE no es plantejarà seriosament el cas català si no hi ha, com a primera condició, majories clares i sostingudes en el temps”.

Aleshores, per què es va reclamar la DUI fins el dia 27 d’octubre? Les declaracions públiques prèvies dels líders d’ERC en aquell moment eren molt diferents d’aquestes reflexions d’ara. A què es deu aquesta contradicció? És conseqüència d’un aprenentatge posterior? En aquest cas, vist que no s’han succeït fets nous que alterin aquestes circumstàncies, com és que no ho havien après abans, que és quan tocava tenir ben present aquest criteri?

Quan es superi aquest 50%, què es farà per obrir la carpeta catalana? Sembla remot pensar que s’obrirà automàticament només pel fet de superar aquest llindar. S’han obtingut algunes garanties que això serà així? De nou, la *realpolitik* fa pensar que superar el 50% a unes eleccions no obrirà la carpeta catalana, sinó que el que ho farà és més aviat un col·lapse monumental que afecti l’estabilitat de l’Estat i del sud d’Europa.

Pàgina 35: “Imposar-se contra l’Estat ja era un repte, però fer-ho amb una massa social mobilitzada en contra dins mateix de Catalunya era un escenari que cap dels actors no havíem previst prou”.

Com pot ser que no s’hagués previst prou? Per si no hagués estat prou dit prèviament al referèndum, el dia 8 hi va haver una mobilització molt important dels contraris a la independència, amb la participació de polítics en actiu del PSOE a Vox. Com es pot dir que això no se sabia abans de la DUI? Entre el 8 i el 27 van passar 20 dies: hi va haver 20 dies per fer aquesta mateixa constatació i per dir que l’independentisme no es podia imposar a una massa social contrària. Aleshores, per què no es va proposar frenar la DUI?

Pàgina 33: “Per aconseguir aquesta majoria social imbatible capaç de desbordar l’Estat, és imprescindible no només mobilitzar i seduir una majoria social, sinó minimitzar les reaccions hostils dins de Catalunya”.

Si els contraris a la independència guanyen justament si s’evita el recurs a una solució democràtica, quins incentius tenen per voler un referèndum? És, potser, l’única manera, que els contraris també visquin la situació de no normalitat que viu l’independentisme a diari? Amb la via del diàleg sense confrontació, pot estar-se donant una situació de normalitat als contraris que els incentiva a mantenir les seves reaccions hostils i, en conseqüència, la seva capacitat de bloqueig, perquè així guanyen la partida ja d’entrada.

Pàgina 33: “Per aconseguir aquesta majoria social imbatible capaç de desbordar l’Estat, és imprescindible no només mobilitzar i seduir una majoria social, sinó aconseguir minimitzar les reaccions hostils dins de Catalunya. No és una qüestió menor. La República és per a tothom i al servei de tothom. Òbviament, no

podrem evitar que hi hagi un percentatge de la població estructuralment contrari a la independència, però sí que podem i hem d'aconseguir una gran majoria dels contraris reconeixin la legitimitat de la majoria i no s'hi oposin.

La República, per definició, és efectivament un projecte que beneficia tothom, independentment de la seva manera de pensar. És per definició un projecte totalment inclusiu, més enllà del vot de cadascú. Mai no s'ha plantejat com un projecte exclouent. Per tant, si discursivament es vincula "República" amb possible fractura i divisió, l'independentisme accepta l'esmena a la totalitat que l'espanyolisme en fa del concepte. Es dona espai a la idea tergiversada de República que l'espanyolisme posa en boca nostra. No hi hem de caure.

Així doncs, la República és ja ara un projecte per a tothom, que beneficia a tothom, independentment de quin suport tingui ara mateix en determinades zones del país. Per què des de l'independentisme es fan discursos que poden posar-ho en dubte?

Pàgina 37: "O l'independentisme és capaç d'incrementar la presència en aquestes ciutats o serà molt difícil guanyar el pols a l'Estat".

Novament és una afirmació que, no obstant, es coneixia abans del 27 de desembre, quan es reclamava fer la DUI. Si és difícil guanyar el pols amb l'Estat sense augmentar el pes en aquestes ciutats, si l'octubre del 2017 el pes en aquelles ciutats era el mateix o inferior que ara, i això ho sabia tothom perfectament, per què en aquell moment es va defensar fer la DUI sí o sí?

Si s'han adonat ara que sense aquelles ciutats no es podia fer la independència, potser aleshores és que han arribat a aquestes conclusions tard, fora de temps. Era abans de defensar la DUI quan calia tenir en compte quins són els factors necessaris per fer que una DUI tingui èxit.

Si els líders d'ERC creuen efectivament que no vam guanyar, que l'octubre del 2017 va ser més una derrota que no pas una victòria, els factors que ens hi han dut els haurien d'haver tingut en compte abans d'emprendre la batalla-i així evitar el que ells consideren una derrota-i no forçar una guerra que segons ells no es podia guanyar. Les derrotes s'han d'evitar abans, no quan ja és massa tard.

Pàgina 37: "Per continuar creixent a l'àmbit metropolità cal tenir clara la complexitat de la societat catalana, la seva heterogeneïtat. I alhora, assumir contradiccions i renunciar a una puresa argumental que no només, no sedueix, sinó que massa sovint genera rebuig".

No hi ha, en els tres grans partits independentistes actuals, cap debat sobre puresa de cap tipus. L'única divisió és dels que consideren que l'estratègia guanyadora per fer la independència és amb confrontació, i la dels que creuen que es farà sense confrontació. No hi ha cap debat o xoc d'idees al voltant d'una idea etnicista vs. una que no ho és, o sobre puresa sí o puresa no.

Pàgina 39: "Sense aquesta voluntat de connectar amb sectors que no s'havien sentit mai ni remotament propers ni seduïts per l'independentisme, no hi ha República. És una tasca més lenta que no voldríem, que obliga a assumir contradiccions, que obliga a integrar, a defugir els purismes".

La República és un projecte per a tothom, votin el què votin. La responsabilitat de l'independentisme és de fer un projecte inclusiu, en què tothom s'hi pugui sentir representat, no la de caure en una temptació evangelitzadora en què aspirem a posar tothom a favor de la nostra posició. La responsabilitat de l'independentisme arriba fins al punt de tenir clar que la República és un projecte inclusiu votin el què votin cadascú. Es tracta que la República garanteixi els drets de tots, que millori la vida de tots els ciutadans de Catalunya. No que tots els ciutadans de Catalunya s'hagin de convertir a la causa de l'independentisme.

Pàgina 51: "Aquell estiu i tardor del 2017, vam fer moltes coses molt ben fetes, i vam acumular més força que mai. Durant uns dies, vam fer trontollar el règim, però no vam resistir el contraatac i al final la relació de forces real es va imposar".

Fins a quin punt vam renunciar a resistir al contraatac? Vam intentar-ho? La percepció que es produeix quan s'opta per comparèixer davant del jutge i que no hi hagués cap voluntat, ni de dur la confrontació a l'exterior ni de dur a terme l'operació Castell, fa pensar que no hi va haver cap resistència al contraatac. Vam abaixar

els braços, potser per manca de planificació, potser per estrès, potser per cansament, i se'ls va deixar passar. L'exili era una via per no donar per finalitzada la contesa i continuar-la des d'on no s'estigués lligat de mans i peus. No s'entén perquè es va renunciar, en gran mesura, a continuar ambaquesta confrontació política i jurídica amb l'Estat des d'allà on podia fer-se.

Pàgina 51: “Tenim l'obligació de fer una revisió a consciència de tot el que vam viure per no tornar a ser víctimes dels mateixos errors.

Catalunya deixa de tenir resposta tant bon punt es trenca la unitat. Tant si s'optava per anar a eleccions que fossin, de facto, una segona volta i una ratificació de l'1-O (i plantejant-ho així), com si s'optava per fer la DUI i defensar-la, sense la unitat era impossible obtenir un èxit com el que es va obtenir el dia del referèndum. En el moment en què es trenca la unitat, l'Estat guanya la partida. Torna a sobrevolar una pregunta: si es van cometre errors, com diuen els autors, quin son aquests errors i qui n'és el responsable?

Pàgina 55: “L'independentisme ha evidenciat que suma més vots quan és capaç de presentar-se amb tot el ventall d'opcions. Les darreres dues eleccions catalanes en són un bon exemple. [...] És a dir, separats vam posar molts més vots a la bossa, tant en termes absoluts com relatius. I el mateix passa si mirem el conjunt del país: ERC i JxCat apleguen més vots si van separats (2017:1.884.094 vots, un 43,03%) que no si van junts (2015:1.620.973 vots, un 39,54%)”.

I la CUP? Tots els estudis demoscòpics demostren que entre la CUP i la resta de forces independentistes hi ha vasos comunicants. La comparativa sense la CUP és incompleta. Si se l'inclou, el 2017 l'independentisme va obtenir el 47,5% dels vots. En canvi, el 2015 va obtenir el 47,8% dels vots. És difícil extreure conclusions partint d'eleccions tants diferents i sense computar-hi un actor com la CUP. El que es desprèn de les dades i que segur que no pot afirmar-se categòricament és que anant per separats s'obtenen més vots que anant junts.

Pàgina 62: “La confrontació, sempre en clau democràtica, ha d'estar precedida per aquesta voluntat d'arribar a acords en els quals l'independentisme ha d'aparèixer sempre com el més disposat a comprometre's”.

En aquest cas, torna a emergir el tema dels incentius: quin incentiu té l'Estat per dialogar? Actualment, cap. Per això totes les victòries recents han estat les que s'han lliurat a l'exterior. A dins de Catalunya, cap. L'únic incentiu que es pot generar a l'Estat per a què dialogui és a través d'una confrontació pacífica, democràtica-que li suposi costos: d'estabilitat política i institucional, econòmics, etc.

Pàgina 63: “Per tant, hem de guanyar eleccions i governar. I, allà on governem, hem de prioritzar governar bé per damunt del conflicte simbòlic, per molt llamíner que pugui ser”.

Els fets no són coherents amb el discurs. Si creus que la gestió és la clau per eixamplar la base, com a mínim cal fer bona gestió. Ha estat el cas? Hi ha proves força contundents que el govern efectiu actual ha devaluat més l'autogovern del que ho estava anteriorment, per errors importants en la gestió durant les circumstàncies en què es demostra la capacitat o no per fer-ho.

Però és que fins i tot si la gestió fos bona, tampoc així no s'eixampla la base. La gestió no proporciona vots en un context en què el factor identitari és el més determinant del vot. Mai els arguments racionals vinculats a la bona gestió passaran per damunt dels arguments identitaris. Per això el vot unionista i el vot independentista son ara mateix dos blocs molt estancs, bastant incomunicats, sense gaire transvasament entre l'un i l'altre. Només hi ha transvasament intra-blocs-de Cs a PSC o de la CUP a ERC, etc.- però no inter-blocs

Un exemple d'això és el govern municipal de Sabadell, a mans d'una alcaldia compartida entre ERC i Crida per Sabadell (CUP) del 2015 al 2019, i que va caure en mans socialistes a partir d'aquell any. El vot unionista, per desgràcia, com demostra la ciència política i l'experiència de Catalunya dels darrers anys, no es sedueix en base de polítiques socials i bona gestió.

Pàgina 76: “Tenim molta feina a fer en el terreny diplomàtic, molta. I no es pot fer si no és des del Govern”.

Com pensa fer-la, la Generalitat, si la seva acció i delegacions exteriors es troben totalment controlades per la diplomàcia espanyola? Ha quedat clar que l'autonomia està tenallada i una de les coses que més es controlen des de la xarxa diplomàtica espanyola és que la Generalitat es ceneixi a fer acció exterior per a la promoció econòmica del país, però no per a la seva projecció política. No hi ha cap delegat exterior de la Generalitat que s'atreveixi a preguntar a un diplomàtic estranger “què necessiten vostès per reconèixer Catalunya com a República independent”.

Pàgina 82: “El referèndum pactat és la millor de les opcions per resoldre el conflicte, sense cap mena de dubte.”

Assumint que, efectivament, aquesta seria la millor de les opcions, la pregunta que emergeix immediatament és: quina és la via per aconseguir-lo? Quins incentius estem generant per fer canviar radicalment d'opinió el govern espanyol sobre un referèndum acordat? Per què el llibre no ho explica? L'estratègia de la distensió no els està generant cap incentiu per canviar de parer.

Creuen que el PSOE concedirà un referèndum acordat?

Creuen que el fet de tenir més suport electoral i social ens donarà un referèndum acordat?

Més del 70 per cent de la població estaria avui a favor d'un referèndum acordat a Catalunya i ni així el govern espanyol l'ha volgut pactar.

Creuen que si l'independentisme fos el 60%, només per aquesta raó, el govern espanyol concediria un referèndum acordat?

Pàgina 84: “L'independentisme haurà de mantenir sempre la mà estesa. I, alhora, perquè la paciència no pot ser infinita, s'ha de preparar per desbordar democràticament el règim monàrquic si s'enroca en l'immobilisme o fins i tot involuciona”.

Si la paciència no és infinita, quan s'acaba? Què cal que passi per a què s'acabi? És que empresonar i obligar a exiliar els líders polítics del poble i en contra de resolucions de Nacions Unides o d'organitzacions com Amnistia Internacional no són suficients per deixar de parar l'altra galta? Quins són els elements objectius que els autors del llibre fixen com a límits de la paciència col·lectiva?

De quina manera s'està preparant l'independentisme per “desbordar democràticament el règim monàrquic”? Cal preparar-lo? En cas afirmatiu, ni a nivell de fets, ni sobretot a nivell discursiu, ni ERC ni el govern de Pere Aragonès està orientant políticament el moviment cap a aquesta preparació.

Pàgina 85: “Parlar d'unilateralitat i confrontació tot el dia no farà el miracle”.

Parlar-ne, no. Preparar-la, sí. Ens hi posem? Seria preferible que hi hagués acord en no parlar-ne però sí en preparar-la. Fets i no paraules.

Pàgina 85-86: “Dit d'una altra manera: com més força tinguem, més unilateralitat podrem aplicar”.

Sent la frase d'una lògica irrefutable, la pregunta és: com ho fem per acumular tota la força possible? En quins moments l'independentisme ha viscut els seus pics de força en l'embat contra l'Estat? Va ser en els moments àlgids de la confrontació. En canvi, diluint el missatge, invisibilitzem i fins i tot blanquegem el conflicte. Sense confrontació ens debilitem. Amb confrontació ens enfortim, com demostra l'experiència dels darrers deu anys

Pàgina 86: “L'Estat ha de saber que la seva negativa a negociar un referèndum, si perdura en el temps, pot desembocar en una actuació unilateral de l'independentisme. Aquesta acció exigirà un suport molt majoritari”.

Hi ha dues maneres de créixer, probablement. Una es desnacionalitzant el discurs, una altra confrontant pacíficament. La primera genera una base incompatible amb la via unilateral (cosa que a la pràctica ens allunya de la independència), mentre que la segona genera una base compatible amb la via unilateral.

A més a més, si amplies la base en base a gent que no vol la confrontació, la gesta no t'haurà servit per l'objectiu de la independència. No podràs posar la majoria al servei de la unilateralitat si per obtenir la majoria has aparcat l'escenari de la unilateralitat. Què serà aquest 50% quan el tinguem?

Intentar créixer en base a desnacionalitzar el discurs i diluint la consciència de l'existència d'un conflicte, no ens apropa en res a la independència, ans al contrari, perquè fa perdre consciència a la població sobre l'existència del conflicte.

L'independentisme tindrà més força només quan sigui capaç de convèncer a la població que la llibertat sempre ha tingut un preu, fent-li visible quin és, i treballant per fer-li prendre consciència que cal estar disposat a pagar-lo.

Pàgina 88: "no és cap escenari desgavellat: un dia sortim al carrer i ens hi quedem sine die. [...] Fins a tòrcer el braç de l'Estat".

Un escenari així no s'improvisa. Ja hi van haver masses elements d'improvisació durant l'1 d'Octubre com per cometre el mateix error. Un escenari així s'ha de pensar i preparar detingudament. No sembla que ERC estigui treballant aquest escenari en cap circumstància. Si, tal com s'afirma al llibre, renunciar a aquest escenari seria equivalent a renunciar a la independència, cal posar-se a fer la feina de preparar-lo sense més dilacions.